

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	7EMCdo/2/2013
Identifikačné číslo spisu:	7107226307
Dátum vydania rozhodnutia:	04.06.2014
Meno a priezvisko:	JUDr. Marián Sluk
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2014:7107226307.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v exekučnej veci oprávnenej Union poisťovňa, a.s., so sídlom v Bratislave, Bajkalská 29/A, IČO: 31 322 051, proti povinnej FELVO, s.r.o., so sídlom v Košiciach, Letná 45, IČO: 35 715 537, o vymoženie 6 337,68 € s príslušenstvom, vedenej na Okresnom súde Košice I pod sp. zn. 37 Er 3439/2007, o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora Slovenskej republiky proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach z 2. augusta 2012, sp. zn. 15 CoE 82/2012, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Košiciach z 2. augusta 2012, sp. zn. 15 CoE 82/2012 z r u š u j e a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

Okresný súd Košice I uznesením z 30. mája 2011, č. k. 37 Er 3439/2007-15 exekúciu vyhlásil za neprípustnú, exekúciu zastavil a oprávnenej uložil povinnosť uhradiť súdnemu exekútorovi trovy exekúcie vo výške 29,12 € do 15 dní od právoplatnosti uznesenia. Rozhodol tak na základe zistenia, že povinná (obchodná spoločnosť) bola v priebehu exekučného konania ex offo vymazaná z obchodného registra (9. februára 2010) bez právneho nástupcu, čím stratila právnu subjektivitu. Tým povinná stratila spôsobilosť byť účastníčkou konania, preto v exekučnom konaní nemožno pokračovať. Z tohto dôvodu súd vyhlásil exekúciu za neprípustnú a exekúciu zastavil podľa § 57 ods. 1 písm. g/ zákona č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „Exekučný poriadok“). Výrok, ktorým oprávnenej uložil povinnosť uhradiť súdnemu exekútorovi trovy exekúcie pri postupe podľa § 203 ods. 2 Exekučného poriadku odôvodnil tým, že základné imanie povinnej neprešlo na právneho nástupcu, pretože k jej zániku nedošlo zlúčením, splynutím ani rozdelením, preto sa vykonanie likvidácie nevyžadovalo a ide o obdobnú situáciu akoby majetok povinnej nestačil ani na úhradu trov exekúcie. Krajský súd v Košiciach na odvolanie súdneho exekútora čo do výroku o trovách exekúcie uznesením z 2. augusta 2012, sp. zn. 15 CoE 82/2012 zmenil uznesenie súdu prvého stupňa vo výroku o trovách exekúcie tak, že náhradu trov exekúcie súdnemu exekútorovi nepriznal. Odvolací súd dospel k záveru, že nie sú dané dôvody na zaviazanie oprávnenej na náhradu trov exekúcie podľa ustanovenia § 203 Exekučného poriadku a zároveň za povinnú, ktorá zanikla, neexistuje subjekt, ktorý by bolo možné zaviazat' na náhradu trov súdneho exekútora, ktorému táto náhrada prislúcha (§ 196 Exekučného

poriadku). Nakoľko exekúcia bola zastavená z dôvodu straty spôsobilosti povinnej osoby byť účastníkom konania, v danej situácii preto nemožno uvažovať o nemajetnosti povinnej ako o dôvode zastavenia exekúcie (§ 203 ods. 2 Exekučného poriadku). Konštatoval s odkazom na rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky (II. ÚS 12/05, IV. ÚS 27/08), tiež rozhodnutia Európskeho súdu pre ľudské práva (Mihál proti Slovenskej republike z 28. júna 2011, Van der Mussele proti Belgicku, rozsudok z 23.11.1983 séria A, č. 70 mutatis - mutandis aj I. ÚS 196/06), že môžu nastať situácie, kedy nebudú uspokojené všetky nároky súdneho exekútora, ktoré mu pri exekúcii vzniknú; akceptovateľné riziko vyplývajúce z výkonu tejto profesie môže eliminovať hroziace protiústavné dôsledky. Nakoľko majú exekútori exkluzivitu pri výkone súdnych rozhodnutí, toto riziko nie je neprimerané a nepredstavuje nútenú prácu v zmysle čl. 4 Dohovoru na ochranu ľudských práv a základných slobôd. Strata, ktorá exekútorovi vznikne po zániku povinného bez právneho nástupcu v súvislosti s výkonom činnosti súdneho exekútora, nie je majetkom v zmysle čl. 1 Protokolu č. 1 k dohovoru.

Generálny prokurátor Slovenskej republiky (ďalej len „generálny prokurátor“) na základe podnetu súdneho exekútora napadol uznesenie odvolacieho súdu (ďalej len „napadnuté rozhodnutie“) mimoriadnym dovolaním, v ktorom vyslovil názor, že spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 243f ods. 1 písm. c/ O.s.p.). Uviedol, že súdy nesprávne zastavili exekúciu podľa § 57 ods. 1 písm. g/ Exekučného poriadku - správne ju totiž mali zastaviť podľa § 57 ods. 1 písm. h/ Exekučného poriadku, pretože je tu iný dôvod, pre ktorý nemožno exekúciu vykonať. Súdy nevenovali dostatočnú pozornosť tomu, z akého dôvodu došlo ex offo k výmazu povinnej z obchodného registra, pričom táto skutočnosť bola rozhodujúca pri zastavení exekúcie a následne aj o trovách exekúcie. Z obchodného registra je zrejmé, že povinná bola vymazaná, z dôvodu jej zrušenia (ako obchodnej spoločnosti) bez likvidácie a bez právneho nástupcu (§ 68 ods. 3 písm. c/ Obchodného zákonníka, z dôvodov uvedených v § 687 ods. 6 Obchodného zákonníka). Z týchto skutočností preto vyplynulo, že povinná nedisponovala žiadnym majetkom, preto aj zastavenie exekúcie podľa § 57 ods. 1 písm. g/ Exekučného poriadku bolo vecne nesprávne a tiež došlo k nesprávnemu rozhodnutiu o náhrade trov konania. Z týchto dôvodov žiadal napadnuté rozhodnutie zrušiť a vec v rozsahu zrušenia vrátiť odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

Súdny exekútor sa k mimoriadnemu dovolaniu písomne nevyjadril.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd rozhodujúci o mimoriadnom dovolaní (§ 10a ods. 3 O.s.p.) po zistení, že tento opravný prostriedok podal generálny prokurátor (§ 243e ods. 1 O.s.p.) v lehote jedného roka (§ 243g O.s.p.) proti rozhodnutiu, ktoré môže napadnúť týmto opravným prostriedkom, preskúmal napadnuté uznesenia bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243i ods. 2 O.s.p. v spojení s § 243a ods. 3 O.s.p.) v rozsahu podľa § 243i ods. 2 v spojení s § 242 ods. 1 O.s.p. a dospel k záveru, že mimoriadne dovolanie je opodstatnené.

V zmysle § 243f ods. 1 O.s.p. mimoriadnym dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie súdu za podmienok uvedených v § 243e, ak a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237 O.s.p., b/ konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci a c/ rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací súd je viazaný nielen rozsahom dovolania, ale i v dovolaní uplatnenými dôvodmi. Na výskyt procesných väd konania vymenovaných v § 237 O.s.p. a tiež tzv. iných procesných väd konania majúcich za následok nesprávne rozhodnutie vo veci prihlíada najvyšší súd v konaní o mimoriadnom dovolaní (viď § 243i ods. 2 O.s.p. v spojení s § 242 ods. 1 O.s.p.) aj bez zreteľa na to, či boli alebo neboli v tomto mimoriadnom opravnom prostriedku uplatnené. Dovolacie dôvody pritom neposudzuje len podľa toho, ako ich dovolateľ označil, ale podľa obsahu tohto opravného prostriedku.

Dovolací súd sa preto najskôr zaoberal otázkou, či konanie súdov v preskúmvanej právnej veci nie je postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 písm. a/ až g/ O.s.p. (t. j. či v danej veci nejde o prípad nedostatku právomoci súdu, nedostatku spôsobilosti účastníka byť účastníkom konania, nedostatku riadneho zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, o prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, prípad nedostatku návrhu na začatie konania tam, kde konanie sa mohlo začať len na takýto návrh, prípad odňatia možnosti účastníka pred súdom konať, alebo

prípado rozhodovania vylúčeným sudcom či súdom nesprávne obsadeným). Preskúmaním veci nezistil, že by konanie súdov bolo takouto vadou postihnuté, jej existenciou napokon nie je odôvodnený ani mimoriadny opravný prostriedok.

Mimoriadne dovolanie ako dovolací dôvod uvádza, že napadnuté rozhodnutia spočívajú na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 243f ods. 1 písm. c/ O.s.p.). Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

Podľa § 57 ods. 1 Exekučného poriadku súd exekúciu zastaví, ak a/ sa začala a rozhodnutie sa dosiaľ nestalo vykonateľným, b/ rozhodnutie, ktoré je podkladom na vykonanie exekúcie, bolo po začatí exekúcie zrušené alebo sa stalo neúčinným, c/ zastavenie exekúcie navrhol ten, kto navrhol jej vykonanie, d/ exekúcia postihuje veci alebo práva, ktoré sú vylúčené z exekúcie alebo nepodliehajú exekúcii podľa tohto zákona alebo podľa osobitného zákona, e/ bolo právoplatne rozhodnuté, že exekúcia postihuje vec, na ktorú má niekto právo nepripúšťať exekúciu (§ 55), f/ po vydaní rozhodnutia zaniklo právo ním priznané, g/ exekúciu súd vyhlásil za neprípustnú, pretože je tu iný dôvod, pre ktorý exekúciu nemožno vykonať, h/ majetok povinného nestačí ani na úhradu trov exekúcie, i/ oprávnený nezaplatí súdny poplatok za vydanie poverenia na vykonanie exekúcie, j/ pri exekúcii predajom zálohu zaniklo záložné právo a oprávnený bol záložným veriteľom.

Podľa § 196 Exekučného poriadku za výkon exekučnej činnosti podľa tohto zákona patrí exekútorovi odmena, náhrada hotových výdavkov a náhrada za stratu času. Ak je exekútor platiteľom dane z pridanej hodnoty podľa osobitného zákona, zvyšuje sa jeho odmena o daň z pridanej hodnoty.

Náklady podľa § 196 uhrádza povinný (§ 197 Exekučného poriadku).

Podľa § 203 ods. 1 Exekučného poriadku, ak dôjde k zastaveniu exekúcie zavinením oprávneného, súd mu môže uložiť nahradenie nevyhnutných trov exekúcie.

Ak sa exekúcia zastaví z dôvodu, že majetok povinného nestačí ani na úhradu trov exekúcie, znáša ich oprávnený. To neplatí, ak ide o vykonanie exekúcie na vymozenie pohľadávky na výživnom. V takomto prípade znáša trovy exekúcie súd; súd nemá právo na náhradu trov exekúcie, ktoré platil (§ 203 ods. 2 Exekučného poriadku).

Treba súhlasiť s vytýkaným dôvodom generálneho prokurátora, že odvolací súd sa nie náležite zaoberal otázkou, z akého dôvodu došlo k výmazu povinnej (obchodnej spoločnosti) z obchodného registra, čo bola podstatná skutočnosť pre zastavenie exekúcie podľa § 57 Exekučného poriadku a následne od nej záviselo aj rozhodnutie o trovách konania. V preskúmvanej veci odvolací súd zmenil rozhodnutie súdu prvého stupňa tak, že súdnemu exekútorovi náhradu trov exekúcie nepriznal. Postupoval na základe toho, že súd prvého stupňa exekúciu vyhlásil za neprípustnú, zastavil podľa § 57 ods. 1 písm. g/ Exekučného poriadku po zistení, že v priebehu exekučného konania bola povinná vymazaná z obchodného registra. Postupoval tak ale bez bližšieho oboznámenia sa s konkrétnym dôvodom, ktorý v konečnom dôsledku viedol k vymazaniu povinnej z obchodného registra. Ak totiž dôvod zastavenia exekúcie spočíva v dôvode uvedenom v § 57 ods. 1 písm. h/ Exekučného poriadku, o trovách exekúcie treba rozhodnúť podľa § 203 ods. 2 Exekučného poriadku; v takom prípade hradí trovy exekúcie oprávnená (porovnaj tiež uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 MCdo 5/2012, 5 MCdo 17/2011, 7 MCdo 8/2012).

Dovolací súd sa stotožňuje s názorom generálneho prokurátora, že v prípade, ak povinná bola zrušená bez likvidácie z dôvodu, že nemá obchodný majetok, prichádza do úvahy zastavenie exekúcie podľa § 57 ods. 1 písm. h/ Exekučného poriadku z dôvodu, že majetok povinného nestačí ani na úhradu trov

exekúcie, a nie podľa § 57 ods. 1 písm. g/ Exekučného poriadku z dôvodu existencie iného dôvodu, pre ktorý nemožno exekúciu vykonať. Závery súdov nižších stupňov, ktorými ustálili dôvod zastavenia exekúcie podľa § 57 ods. 1 písm. g/ Exekučného poriadku, treba považovať za súčasného stavu veci, keď sa neoboznámili s dôvodmi, pre ktoré došlo k zrušeniu povinnej bez likvidácie a následne k jej výmazu z obchodného registra, za neúplné a predčasné (teda vecne nesprávne). Preto aj ich rozhodnutie o trovách exekúcie nemožno považovať za správne (porovnaj tiež R 49/2012).

Pokiaľ by išlo o viazanosť právnym dôvodom, pre ktorý bola exekúcia právoplatne zastavená, dovolací súd poznamenáva, že ak dôjde k zastaveniu exekúcie (dôvod/y nerozhoduje/ú) musí exekučný súd rozhodnúť aj o náhrade trov exekúcie (viď § 200 ods. 2 Exekučného poriadku). Podmienenosť výroku o náhrade trov konania existenciou výroku o zastavení exekúcie však neznamená, že súd rozhodujúci o náhrade trov konania je bezvýnimočne viazaný právnou kvalifikáciou použitého procesného dôvodu, pre ktorý bola exekúcia zastavená (vyhlásená za neprípustnú), v tom zmysle, aby bránila zohľadniť aj ďalšie (neuvedené dôvody), ak o nich nie je žiadna pochybnosť. Takýto výklad rešpektuje hodnotu spravodlivosti a je preto ústavne konformný. V zmysle ustanovení § 159 ods. 2 v spojení s 167 ods. 2 O.s.p. ide o viazanosť výrokom právoplatného rozhodnutia, nie jeho dôvodmi.

Odvolací súd založil svoje rozhodnutia na právnych záveroch, ktoré za daného stavu nemožno považovať za správne, Najvyšší súd Slovenskej republiky zrušil uznesenie odvolacieho súdu a vec mu v rozsahu zrušenia vrátil na ďalšie konanie (§ 243b ods. 1, 3 O.s.p. v spojení s § 243i ods. 2 O.s.p.).

Ak dôjde k zrušeniu napadnutého rozhodnutia, súd, ktorého rozhodnutie bolo zrušené, koná ďalej o veci. Pritom je právny názor súdu, ktorý rozhodoval o mimoriadnom dovolaní, záväzný. V novom rozhodnutí rozhodne súd znova aj o trovách pôvodného konania a konania o mimoriadnom dovolaní (viď primerane § 243d ods. 1 O.s.p. v spojení s § 243i ods. 2 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.